

Titel: De Danske Kongers Souveraine Magt, viist og beviist i Anledning af sidste 17de Januarii til Undersaatternes nye Lyksalighed og Glæde.

Citation: "De Danske Kongers Souveraine Magt, viist og beviist i Anledning af sidste 17de Januarii til Undersaatternes nye Lyksalighed og Glæde.", i *Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 2 bind 4*, Paul Hermann Høecke, 1771 ?, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-2_004-shoot-workid2_004_006.pdf (tilgået 27. november 2021)

Anvendt udgave: Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 2 bind 4

Ophavsret Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen.](#)

[↩](#)

De Danske Kongers Souveraine Magt, viist og beviist i Andledning af sidste 17de Januarii til

Undersaatternes nye Lyksalighed

og Glæde.

Kjøbenhavn

trykt hos Paul Hermann Hoecke 1771.

[2](#)

[3](#)

Et Folk kan under forskellige Regierings-Arter bestige Lyksalighedens Top, under adskillige Regierings-Former kan et Rige vore til den højeste Spidse af Ære, Magt, Anseelse og Høyhed. Lader os aabne Roms Archiver, disse for heele Verden faa lærerige Skoler, og vi skal befinde, at Rom snart har sukket under Konger, dannede som en Tarqvinus Superbus, snart lever meget lykkelig under Konger som Numa Pompilius, Servius Tullius og fleere, der vare fødte med saadant et Hierte, der allene ønskede Rommernes Velfærd, og med en Forstand, som var mægtig nok til at udfinde, eller i det mindste skiønne paa de sande Midler til at befordre et Folkes Velgaaende. Det samme

[4](#)

Rom, som under den Consulariske Regiering har været saa lykkelig, saa seyerrig, saa frie, saa mægtig, har dog ikke kundet nævne deres Sullaner uden med Skræk og Angest. Midt iblant Caliguler og Neroner har Rom haft de allerdydigste Despoter. Hvem kan høre tale om en Trajano, om en Marco Aurelio, uden at tilbede dem: Saaledes kan Staterne til visse Tider ved strænge og nøyagtige lagttagelser af Regieringens Grundforfatninger blomstre og skinne. Dog er det vist, at ingen Regierings-Form er meere simpel og naturlig, følgelig ey heller medfører større og meere vedvarende Lyksaligheder, end den Monarchiske. Her er et Billede paa den gamle Patriarchalske Regiering, hvor Een er Fader og Resten Børn. Denne Regieringsmaade grunder sig paa Naturens Billighed selv. Undersaatternes Kiærlighed til en Monarch er derfor stærk som Døden og reen som prøvet Guld. Monarchen, som har intet at frygte, kan derfor ikke være grum; thi det er just Regenternes Frygt, som føder Grumhed; thi i det den søger at nedbryde de modsatte Dæmninger, farer den afstad som en voldsom Strøm, for med sit grumme Løb at styrte dem omkuld. Hvis Christian den Anden havde været født Souverain, skulde man endnu have kaldet ham Nordens Trajan; men

[5](#)

at hans Historie just ikke paa alle Stæder skinner saa stærk, er en Virkning af de myndige Modsigelser, han ikke kunde taale, der var født med et høyt Hierte, og dannet til at regiere allene. Hvor fromme, kiærlige og milde have ikke de Danske Souveraine Konger været? og hvor meget have de ikke været elskede af deres Undersaatter? og er det endnu i disse Tider.

Hvis man Beviser vil paa denne Sandhed tage,

Den Syttende udaf den første Maanedes

Dage

I det begyndte Aar et ævigt Minde bær,

Hvor høyt vor Christian er elsket af enhver!

Adel, Geistlig, Borger, Bonde bevidnede paa denne Dag med et Skye-trængende Hurra og Vivat, at intet paa Jorden kunde fryde dem meere end Christian den Syvendes sande Velgaaende. Da de, som formastelig havde vildet sætte sig imod Christians Vælde og hans Rigers Lyksalighed, afmægtige sank med eet ned for Kongens

[6](#)

Scepters Tyngde og hans Viisdoms Overflødighed. Da Dragen og hans Engle faldt for Michael, hvilken Lyd blev ikke da hørt over heele Jorden!

Enhver saae med Beundring, Glæde og ubeskrivelig Kiærlighed Monarchen fremtræde fra Sit Kongelige Sæde ud paa det Stæd hvor alle kunde see ham, fuld af Majestæt og Naade, ret ligesom Solen, naar den fremtiner som en Brudgom af sit Sæbe, opliver heele Naturen , saa skinnede alles Ansigter, saa oplivede bleve de, da de saa deres Christian. Henrykt og fuld af Kiærlighed hilse Kongen og Undersaatterne hinanden. Hiin havde ikke meere Air af at have fældet Titanerne, end disse havde Fryd og Glæde af at see Rigets og Landets Modstandere at være knuste under Kongens Hæl.

Den kiække, den ærekiære og brave Danske Adel hilse og taltale hinanden med Fryde-Toner, Glæden spillede i deres Ansigter over, at de nye, usædvanlige og rasende Dyr vare blevne fangede, de tilbade Himmels Forsyn og takkede og prisede Gud for Christians Magt og Viisdom.

[7](#)

De Geistlige opildede af den mest brændende Kiærlighed, indsendte Bønner til Himmelen med Lov og Taksigelse for Christian den Syvendes Regiering.

Alle Borgere raabte frydefulde i Munden paa hinanden: O! hvor værdig er ikke den Syvende Christian til den Magt, som vores Formænd Erkiendtligheds-fulde overdrog til den Tredie Friderich.

Bonden sagde ligefrem, paa sit ukonstlede Agerdyrkiske Sprog: O Gud skee Lov! ar Kongen regierer endnu, og de andre har maattet pakke sig.

Den hele Magt til Lands og Vands, udviiste og sin Glæde paa denne Dag, ja nogle af dem havde nær udviist den for stærk. Kort sagt: den rigeste med den fattigste, den største med den mindste, alle med en Mund og forenede Hierter, velsignede dette Øyeblik, da Babels Rige blev forstyrret, og vor viise Christian ved sin Kiekhed og Kongelige Mandighed viiste den sande Monarkiste Aand i al sin Herlighed og Pragt, og med et afviskede alle de Pletter, der saaes at nærme sig for at fordunkle Nordens Soel. Aldrig saa snart saaes de mørke Skyer at ville nær-

[8](#)

me sig, at jo Kraften af Christians Viisdom med et splittede dem fra hinanden, saa at de faldt ned til Jorden og blev til Vand.

Saaledes Ondskabs Raad, som Nedrighed udklekker,

Saa ofte Halsen paa Forfatteren selv brækker;

Saa falder oftest den i samme Snarer,

som

Han stiller andre for, ved Himlens Straf

og Dom.

For alting farligt, naar man vil med Kroner

spøge.

Og udi deres Rift sin Høyhed vil opsøge
Et Scepter vinker kuns bestyret af Forstand,
Saa siunker Lasters Vriml, og Stik ey holde
kan.

Den brændende og medfødte Kiærlighed, som gaaer fra Monarker til Undersaatte, og fra disse til hiine igien, beviiser at den Monarkiske Regierings-Form er den fuldkomneste og beste af alle. Den Monarkiske Regiering, som ikke veed af slavisk Frygt at sige (i det mindste ikke i vort Dannemark) forvol-

[9](#)

der, at enhver sand Monark kan sige med hiin store Friderich den Fierde: at han kan sove tryk og roelig i Armene paa hver Undersaat. (*)

Vores Rgierings-Form i Dannemark er stadfæstet ved Kiærlighed, og hvad har mere Varighed, mere Styrke, mere Lyksalighed end det, hvis Grund-Piller er Kiærlighed, Himmels Monark bruger selv Kiærlighed, som den stærkeste Seele at opdrage os til sig med.

Et stort Beviis paa en Monarks Kierlighed er, (da han just kan gjøre det) at han sørger for sine Undersaaters Gavn og Beste, og deres facile Underholdning i Henseende til Levnets-Midler.

See! vores Christian forleden Vinters Dage, Da Norden Vindens Kuld ey vilde Afsteed
tage,

Saa at hver anden var af Hunger næsten
død,

Selv opfandt Midler til, den Fattige fik
Brod.

(*) I hans Tale til Peter Czar.

[10](#)

Vi derpaa Tak paa Tak ey glemme dig at yde, For du saa naadig veed i alle Ting at byde. Vi spise Brødet og velsigne Gud og dig, Som gjør hver Undersaat fornøyet, lykkelig.

Dig Vadmelet saavel som Silken kan behage, Den allerringeste du skaffer milde Dage,

Og har den Himmel-Fryd at trøste hver
og een

Med Viisdoms Fynd og Kraft i Ord og
Gierningen.

Langt mindre glorieux en Verden at indtage,

End at forsøde de Betrængtes Leve-Dage, En sand Velgjørenhed vel tit beundret er, Skiønt Seyer-Herrens Navn af Voldsmand ofte bær.

Hvem kan tale værdig i en lille Piece om de utallige mange og store Herligheder som vor Danske Souveraine Regiering har forud frem for andre forskjellige Regierings-Arter?

[11](#)

Vore Konger ere ingenlunde Despoter, som nogle fremmede, ukyndige om vor Regierings-Form have villet foregive; thi en Despot er efter den store Montesquieus Sigelse en Herre og Regent, som blot følger og dømmes efter sine Indfald, og under hvem Undersaatte have ingen Love eller Forskrifter at rette sig efter. Vore Konger ere derimod Monarch; thi en Monarch er efter samme Forfatters Beskrivelse en Regent som udgiver visse og Viise Love, hvilke han saavel selv følger, som følge lader af sine Undersaatte. Har vi Danske ikke klare og tilstrækkelige Regler at leve efter, saavel i Christian den Femtes Lov-Bog, som i følgende Kongers mildeste Anordninger? Disse Loves Herlighed ere blevne os misundte af mange fremmede

Nationer, og den Engelske Moleswort selv, som ellers vragede alt hvad der var Dansk, har dog tilstaaet, at disse Love vare dicterede af Viisdom og skrevne af Retfærdighed. Hvor stor Lyksalighed er det ikke at have alle Landets Love saaledes samlede en Corps, og det paa Moders-Maal. En Herlighed, som hverken Frankrig eller Italien eyer, og som Preussen og Rusland haver erhødet. Her bruges ingen voldsom Had, her presses ingen til Matros, her fødes ingen til Soldat, alle er frie og i deres Op-

[12](#)

væxt kan begive sig i hvad Stand de vil, og forceerte og listige Hvervinger have her ingen Stæd.

Hvem kart noksom priise de Danske Monarchers Lyst til Fred; ingen Træk i vore Tiiders Historie kan viise, at vore Konger nogensinde har vovet deres Undersaatters Blod for at gjøre den ringeste Erobring paa fremmed Grund; aldrig har de gaaet offensive men defensive til Værks. Deres Undersaatters Kierlighed har stædse omringet dem, og deres Mildhed og Naade har regieret Undersaatterne; de selv har ikke eftergivet dem i Kiærlighed. Hvad mærkværdigere Ord af nogen Konge end disse som hiin store Friderich den 3die lod falde i Kiøbenhavns Beleiring, da man formedelst den overhængende Fare raadte ham til at søge Retirade fra Kiøbenhavn andenstæds hen. Ney; svarede denne dyrebare Konge: Jeg vil døe i denne min Reede, og saaledes forlod han ikke et Øyeblik sine troe Undersaatter, da Kuglerne allevegne fløy ham om Hovedet paa den beleyrede Byes Volde.

See saa troe saa kierlig omgaaes vi, saa mildt bestyres vi af vore Konger, vi frygter ey for at den Souveraine Magt Kon-

[13](#)

gen har, skal misbruges af ham, o ney! just den Magt er den Form vi ønsker, den Regierings-Form er for Staten den sikkerste, for Land og Riger den beste, og for os alle den nyttigste. O hvor ere vi trygge naar vor Konge bruger den, hvor ere vi glade naar han benytter sig af den. Den 17 Januarii, en Dag evig for Norden, en Dag, hvis Ihukommelse aldrig uddør af nogen Undersaattes Hierte, den overbeviiser os om, at vor dyrebare Monarch, som ey kunde taale at nogen skulde gjøre Indpas i hans Kongelige Magt og Vælde til Landets og Rigets Skade, just ved sin Souveraine Magt, hvilken alle var hørig og lydige, nedstyrkede disse Modstandere og gjorde dem Vaabenløse.

Her kunde vi kiende Guds naadige Forsyn og Beskyttelse over os, her saae vi Frugterne af vor Souveraine Konges Magt hos os, hvilken just paa denne Dag lod sig see i sin fulde Majestæt og Pragt omkring os. Vi kan aldrig nok fuldtakke Himmelen for vores Konge, aldrig nok priise og love et evigt Forsyn, som har berustet de troe Raadgivere som Kongen har havt om sig med sunde og gode Raad til Riget og Landets Vel.

Kommer alle Regentere, som hersker paa Jorden; kommer Konger og Fyrster fra alle

[14](#)

Verdens Kanter og Egne, speiler eder i vores Christian, og i ham stal I finde:

At han oprigtig er mod Himlens høye

Gud,

Og Holder troeligen sin viise Faders Bud. At han er Christian, sand Christen i sit Hierte, Som elsker Dyderne og Synd anseer med

Smerte.

At han hver Undersaat har kiær som egen

Søn,

Og de for ham igien opoffrer Himlen Bøn. At han ey Overtroe, ey Vantroes Love ærer; Men Christnes Mærke i sit heele Levnet bærer.

Alfader, Aanders Aand, Gud for vor Gud

og Fader,

Vi haabe, bede, troe, du Kongen ep forlader,

Kan du forlade dit saa sande Billede, Ney: raaber Echo af den glade Syttende.

Tak milde Forsyn for den Maade du har

Og Christian for sin Hielp vi ville have

priiset.

[15](#)

Ja først og sidst for den han sidste Syttende

Beviiste mod enhver tro Undersaattere.

Lev mange Syttende i idel Fryd og Glæde,

En mægtig Cherub dig ved Haanden stædse

leede,

Saa at du sikker gaaer og aldrig snuble

maae;

Thi Veyen slibrig er, som Konger træde

paa.

Gid vor Geheim-Conseil maae under Christians Fahne

See høye Siæle! som en Friderich, Juliane.

Da vil vor Christian saa høyt i Ære

gaae ,

At ingen Potentat saa let kan hannem

naae.

Gid ey Sirener meer fortrylle disse Lande,

Gid Achitopheler med dennem aldrig sande!

Men gid hver Adelsmand Rantzovisk

tænke maae,

Just Nordens Herlighed sin Spidse da

skal naae.

[16](#)

Gid Eichsteds Hierte maae enhver Soldat

regiere,

Da vil vor Danske Magt indlegge sig ald

Ære,

Vi uden fremmed Mænd kan slaaes til

Lands og Vands

Og slette udi Fred og Krige Ære-Krands.

Gid Kongens værdig Sæd maae herske udi

Norden

Saa længe Nordens Navn maae høres her

paa Jorden,

?, *Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 2 bind 4, 1771* ?

Saa længe iblant Tal Syvtallet holder

Stand.

Saa længe Kongens Sæd regiere i vort

Land.

Før Sole slukkes ud, før Jorden øde blive,

Før Firmamentet ald sin Pragt til Chaos

give,

For vi forglemme skal den Dag da Himmelen,

Saae med Beskyttelse ned til Regieringen.